

“SES’İN DİLİ”

TOLGA ÇANDAR

HAZIRLAYAN
HALİM ŞAFAK ŞANLIDAĞ

Milas Belediyesi Kùltür Yayınları-30
“Ses’in Dil’i”: Tolga Çandar
Hazırlayan: Halim Şafak Şanlıdağ

ISBN: 978-605-84072-6-8

Tùm hakları saklıdır. Fikir ve Sanat Eserleri Yasası’nın 34. Maddesine dayanılarak hazırlanmış olan bu derlemenin yayın hakkı aynı maddenin 8. fıkrasına göre, işleyenin, derlenen yazı, görüŖme, Ŗiir ve Ŗarkı sözlerinin bütùn hakları ise yapıt sahiplerininindir. Bu derlemede adı geçen kiŖi ve kuruluŖlara “Fikir ve Sanat Eserleri kanunu”na göre telif ödeme zorunluluğu yoktur.

Fotoğraflar Tolga Çandar’ın arŖivinden alınmıştır.

Dizgi ve düzelti: Halim Şafak Şanlıdağ

Mizanpaj ve kapak tasarımı: Hayal Yayıncılık - bilgi@hayalyayinlari.com

Baskı : Argos Grafik Tic. A.Ŗ.

Hocabedrettin Mah. Çiçek Sok. 2/B MİLAS

Tel: 0.252. 512 39 41, argosgrafik@superonline.com

Sertifika No: 19092

Baskı Tarihi : Eylùl 2016

Milas Belediyesi Başkanlığı 48200 Milas/Muğla

Telefon: (0.252) 512 14 16- (0.252) 512 1025

Faks: (0.252) 513 31 58- (0.252) 512 8029

MUĞLA TÜRKÜLERİ BAĞLAMINDA TOLGA ÇANDAR

Oktay Yivli*

Söze Başlarken

Bu bildiride başlıkta da vaat ettiğimiz gibi Tolga Çandar'ı Muğla türküleri bağlamında ele alacağız. Çandar'ın niçin Muğla folklorunu bu kadar kendi meselesi yaptığı, onun seçiminden doğan türkü dağarcığının yapısı ve karakteri, yorumundaki otantik ve kişisel taraflar bildirinin ilgi odağında olacaktır

Milas'ta doğup yine burada yetişen Tolga Çandar'ı ilkin Orta Doğu Üniversitesi İnşaat Mühendisliği Bölümünü bitirmesinden ötürü inşaat mühendisi olarak tanıyoruz. Ardından üniversite yıllarında başlayan müzik ilgisinin getirdiği önemli bir durak olarak türkü, “yeni türkü” yorumcusu ve besteci olarak biliyoruz. Son olarak milletvekilliği, siyasal arenadaki çalışmaları onu üçüncü kimliğiyle karşımıza çıkartıyor. Biz burada elbette onun sanatçı kimliğiyle ilgileneceğiz.

Onun müzik yolculuğuna baktığımızda sırasıyla *Bekle Beni, Delikanlıya, Türküleri Ege'nin, Harman, Türküden Şarkıya, Sen Türkülerdesin, Kar Yanğını, Türküleri Ege'nin 2, Sular Gibi, Türküleri Ege'nin 3, Aşıkâr, Muğla Türküleri, Muğla Türküleri 2, Sarı Zeybek, Doğu, Güzel İzmir, Nesini Söyleyim* albümlerini çıkartmış olduğunu görürüz. Konuşmamızın merkezine Muğla türkülerini aldığımızdan diğer albümlerin yorumlanış ve içeriğine girmekten kaçınacağız.

Önceki albümlerine birkaç türkü girmiş olsa da asıl olarak art arda yapılan Muğla Türküleri albümleri tamamıyla Muğla yöresine ayrıldığı için doğal olarak bu iki albüm inceleme alanımıza girmektedir.

Tolga Çandar'ın Tutumu

Milaslı bir sanatçı olarak *Türküleri Egenin* albümlerinde kısmen, *Muğla Türküleri* albümlerinde tamamen kendi yöresine yönelen, doğduğu toprakların türküsünü seslendiren Çandar'ın bu tutumunu bir borç ödeme refleksi olarak yorumlayabiliriz. Böylece Milas'ın da içinde bulunduğu bir büyük ada olarak Muğla'nın çeşitli ilçeleri türküleriyle onun albümlerine izini düşürmüş, pek çok ortak halk ürünü onun sesinde yeniden yaşam bulmuştur. Bu vefa tavrı-

nın bir sonucu olarak pek çok Muğla türküsü Tolga Çandar’la özdeşleşmiştir. Odağa alınan iki albüme genel olarak baktığımızda ilkinde on beş, ikincisine on yedi türkü ve zeybeğin alındığını görüyoruz. Bunları adlarıyla anımsarsak şöyle bir liste karşımıza çıkar: “Muğla Zeybeği”, “Çökertme”, “Ortaca’da Evimiz”, “Deniz Üstü Köpürür”, “Kadioğlu Zeybeği”, “Feraye”, “Abdal Zeybeği”, “Karaova Düğünü”, “Ormancı”, “Kerimoğlu Zeybeği”, “Yüce Dağ Başında Bir Koyun Meler”, “Şu Köyceğiz Yolları”, “Gide Gide Yoruldum”, “Bodrum Hâkimi”, “Çömlek Kaldıran Boğazı”; “Eyyübüm Zeybeği”, “İrmeden Gel İrmeden”, “Beşparmak’tan İnemem Ben”, “Pek Yokuşmuş Cavır Asarın Yolları”, “Al Yazmam Dalda Kaldı”, “Marmaris Zeybeği”, “Hüseyin’im Geliyor”, “Yayla Yollarında Galdım Yalınız”, “Sarıca’da Buğday Danesin”, “Demirciler Demir Döver”, “Ben Susadım Sular İsterim”, “Yörük Yaylası”, “Sabah Namazı Zeybeği”, “Hayıtlı’dan Çıktım Da İmanım”, “Gemiler Posta Posta”, “Mendil Serdim Urgana”, “Söğüt Zeybeği.” Biz çalışmamıza bu otuz iki türkünün yanı sıra Muğla’ya ait olup *Sarı Zeybek* albümünde yer alan “Bağlamam Var Üç Telli” ile “Köprünün Altı Testi”yi de alacağız. Bildiride bu türkülerin söyleniş edası, türkülerin duygu karakterleri, içindeki izlek ve motifler üzerinde duracağız.

Seçilen Muğla Türkülerinin Genel Karakteristiği

Seçilen otuz dört türkü ve zeybeğe baktığımızda bu ürünlerin Muğla’nın belli bir haritasını sözel dile dökmüş olduğunu görürüz. Türkülerin Muğla’nın hangi ilçesine ait olduğuna göre bir seçenek önümüze çıktığı gibi, türkülerin içeriğinde geçen şehir, kasaba ve köyler bakımından da bir hinterland ortaya çıkmaktadır. Bu halk ürünlerinin sözel içeriğinden hareket ettiğimizde Muğla, Çökertme, Bitez yalısı, Ortaca, Karaova, Belen kahvesi, Köyceğiz, Bodrum, Dodurga, Beşparmak dağı, Cavır Asar, Marmaris, Sarıca, Hayıtlı, Oluklu gibi uzamlarla karşılaşırız. Bu mekânları birbirinin ardı sıra dizdiğimizde gözümüzün önüne kaba hatlarıyla Muğla’nın haritası çıkar. Buradan şunu anlarız ki Çandar, seçtiği türkülerle gerek köken gerekse içerik bakımından yöremizi ses dünyasına taşımıştır. İçeriklerdeki özel isimlere baktığımızda ise Halil, İbrahim, Gülsüm, Feraye, Murat, Mustafa, Tevfik, Ali, Ayşe, Mefharet, Eyüp, Hafize, Mehmet, Hüseyin, Fatma isimlerin somutlaştığını görürüz. Yine bu noktada altını çizmemiz gereken özellik, bu isimlerin yörenin geçmişinde çokça ve sevilerek kullanılmış olduğudur. Söz-ezgi dengesi bakımından türküler baktığımızda “Çömlek Kaldıran Boğazı”, “Söğüt Zeybeği”, “Sabah Namazı Zeybeği”, “Marmaris Zeybeği”, “Kadioğlu Zeybeği”, “Abdal Zeybeği” adlı eserlerin sözsüz, geri kalan yirmi sekiz ürünün sözlü olduğunu fark ederiz.

Yine bu türkülerde dikkati çeken bir özellik, tekerlemeler gibi kendi başına anlamı olmayan kimi sözlerin yan yana gelerek belli bir ezgi oluşturduğudur. Muğla türkülerinde sıkça kullanılan “aman da aman”, “amanın aman da”, “rinna nay rinna rinna nay”, “ninna ninna”, “ninni ninna ninni ninna ninanay ninanay da”, “hey canım hey”, “haydülen de haydülen” gibi sözlerin, anonim ürünlere semantik katkıları olmasa da müzikal katkıları olduğu bir gerçektir.

Tolga Çandar seçtiği türkülerini seslendirirken genellikle otantik niteliklerine sadık kalmış, kimi türkülerde öne çıkan Muğla ağzı karakteristiğine uymuş; gür, erkeksi bir tonlamayla ağır bir ritimle bunları seslendirmiştir. Bağlama ön planda olmak üzere performansta geleneksel asma davuldan, zurnadan, klarinetten, öteki vurma çalgılardan, kavalardan, kabak kemaneden, kemandan yararlanıldığını saptıyoruz. Davul-zurna kombinasyonu geleneğe uygun olarak zeybeklerde kaçınılmaz olarak varlığını korurken -sonradan yerini bağlamaya bıraksa da- kimi türkülerin girişinde de kendine yer bulabilmiştir. Elbette türkülerin icrasında hem Türk folklorunun hem de Muğla halk müziğinin temel çalgısı bağlama merkezde yer almıştır.

Zeybek Kültürü

Genel olarak Ege efe/zeybek kültüründe yönetim erklerinden ya da iktidar aygıtlarından gelen baskılara dayanamayıp dağa çıkma ve düzene karşı gel-

me görülür. Mehmet Naci Önal efeleri “içlerinde yaşadıkları toplumda çeşitli sebeplerden dolayı haksızlığa uğramış, bu haksızlıkları gidermek adına isyan edip dağları mesken tutmuş, adaleti sağlamaya çalışmış, kendilerine yapılan haksızlıkları giderdikten sonra genel hukuksuzluklarla mücadele etmeyi başarmış, bu yüzden toplum katında saygınlık kazanmış kişiler” olarak tanımlar (2014: 2). Seçilen Muğla türkülerine de zeybek kültürünün yansıdığını fark ediyoruz. Örneğin “Çökertme” türküsünde kaymakam baskısından dolayı düzene karşı çıkan erkeğin teslim olmayıp peşindekilere ateşle karşılık vermesi bu kültürün içinde sıklıkla görülen bir durumdur. Tam bir zeybek fotoğrafını bize sunmasa da “Muğla Zeybeği”nde erkek söyleyen tarafından talep edilen “barut” ve “saçma” bu anonim ürünü zeybek kültürü içinde değerlendirmemizi mümkün kılar. Zira türküde ciddi bir hedef gösterilmese de silahlanmak eylemi söz konusudur. Buradaki olgu, diğerlerinden farklı olarak daha bireyseldir, sevdadan kurtulmanın yolu şehri terk etmek olarak düşünülür.

Muğla çevresinde yiğitliğiyle tanınan ve yanlış bulduğu düzene baş eğmeyen Kerimoğlu’nun öldürülmesi üzerine düzenlenen “Kerimoğlu Zeybeği” bu öbek içindeki önemli türkülerden biridir. Zeybek kültürünün önemli motifleri otoriteye başkaldırı ve yiğitlik bu eserin önemli iki özelliği olarak belirir. “Eyyübüm Zeybeği” de bir öncekine benzer biçimde haksızlık karşısında baş eğmeyen yiğit motifi zeybeklerin başı olarak sunulan Eyüp adı çevresinde somutlaştırılır ve zeybeğin serüveni bir hile sonucu öldürülmesiyle sonuçlanır.

“Pek Yokuşmuş Cavır Asarın Yolları” türküsünde Topalların Mehmet efeğiyle görünürlük kazanır. Türküde sebep belirtilmemekle birlikte Mehmet'in Hafize'nin kanını döktüğü ifade edilir. Bu türküdeki ilginç uygulama, ilk dörtlükte üç söylemin iç içe verilmesidir. Halk zihnini derinden etkileyen ve genellikle trajik olayları konu edinen bu gibi türküler kamunun sağduyusunu ifade eden bir ses tarafından söylemleştirebilir. Hatta bu sesin, eski Yunan trajedilerindeki koronun işlevini üstlendiğini bile söyleyebiliriz. İlk dörtlük bu sesle başlar. Ardından “Yakma da Hafize'm benden başka elleri” dizesinde Topalların Mehmet'in söylemi duyulur ve hemen sonrasında “Beni de vuran Topalların Mehmet'i” dizesinde Hafize'nin sesi işitilir. Böylece türkü, günümüz postmodern roman ve öykülerinde sıkça gördüğümüz çoğul söylemle zenginleşmiş olur.

“Hayıtlı'dan Çıktım Da İmanım” adlı Bodrum türküsüne konu olan trajik olay cinayettir. Hayıtlı'dan yola çıkan Mustafa'nın sevda uğruna Oluklu'da üç can alması hikâye edilir. Jandarmalardan kaçan erkek özne dağlara sığınır. Burada daha kişisel bir sebep olmakla birlikte erkek öznenin silahlanıp şehri terk etmesi ve dağlara sığınması onu zeybek kültürüne yaklaştırır.

Trajik Olaylar

Bu gruptaki türküler, dramatik olayları türküleştirmeleri ve yörede infial yaratan ölümleri ele almaları bakımından zeybek kültürünü andırır ancak ilkindeki karşı koyma tavrı bunlarda görülmediği için onlardan uzaklaşır. Bu olaylar trajik olmakla birlikte bir defalıktır ve refleksiftir, bu yüzden arka fonlarında kararlı bir duruş yoktur. Damat Hacı Gümüş oğlunun, düğün sırasında kayın biraderi Murat tarafından vurulup öldürülmesini konu alan “Karaova Düğünü”, bu öbeğin tipik bir örneğidir. Buradaki trajik ton düğün için çıkarılan yolun ölümle sonuçlanmasından kaynaklanır. Genç bir canın kıyılması, dolayısıyla cinayet halk folkloruna konu yapılarak kolektif bilince bir daha unutulmayacak biçimde kazanmıştır. Yine “Ormancı” türküsü de bu türden bir eserdir. Ormancının muhtarla kavgasına müdahil olan Mustafa'nın yanlışlıkla arkadaşı muhtarı öldürmesi, olaya karışan diğer iki kişinin yaralanması ve bu özgül olayın türküleştirilmesi Muğla yöresinin ölüm olaylarına karşı duyarlılığını bir kez daha ortaya koyar.

“Bodrum Hâkimi”, Mefharet Hanım'ın intiharını söz konusu eden bir türküdür. Buradaki ölüm dönüşlü bir eylem olarak karşımıza çıkar. Özne ve nesne aynı kişidir. Sebebi belirtilmeyen bu acı olay ve ardından gerçekleştirilen otopsi işlemi türküde trajik biçimde işlenmiştir. Bu eser de yine yöre folklorunun özgül dramatik olaylara yatkınlığını kanıtlar.

“Tosun Memet” olarak da bilinen “Gemiler Posta Posta” adlı Bodrum türküsünde ise dramatik gelişme bir gencin öldürülmesidir. Türkü, Mustafa tarafından silahla yaralanan ve kan kaybından ölen Mehmet/Mehemmet için annesi tarafından yakılan bir eser olmasıyla dikkati çeker. Olayın ardından Mustafa cezaevine, Mehmet mezara götürülür. Türküde özellikle Mehmet’in gençliği için hayıflanılır ve anasının-babasının acısı dile getirilir.

Aşk İzleği

Ayrılık, sevgiliden uzakta olma aşk izleği içinde bir alt öbek oluşturur. Elbette böylesi durumlarda çeşitli sebeplerin ön plana çıktığını görürüz. Bunlardan biri -bütün Anadolu türkülerinde görmeye alıştığımız şekliyle- erkeğin gurbette olmasından kaynaklanan ayrılık hâlidir. Bu epizot “Muğla Zeybeği”nde karşımıza çıkar. Bu örnekte erkek öznenin kararlı tutumunu fark ederiz. “Ferafe” türküsünde ise ayrılığın sebebi açıkça belirtilmemiş de erkek özne, esmer sevgiliden ayrılmanın güçlüğü üzerinde durmaktadır. “Gide Gide Yoruldum” yine erkek özne tarafından söylemleştirebilir ve buradaki ayrılık, sevgilinin/eşin vefalı olmamasından ve başka bir erkeği sevmesinden kaynaklanır. Kadının, erkek özne tarafından onaylanmayan bu tutumu ayrılığı getirmiştir. Ancak bunun özne açısından acı verici bir deneyim olduğunu yine de belirtmek gerekir.

Bu bağlamda dikkati çeken bir başka olgu gizli sevdadır. “Ortaca’da Evimiz” türküsünde ortaya çıkan bu olguda erkek âşığın sevilen kadına kendini ifade edemediği, bu durumun ise beden dilinden anlaşılabilirdiği aktarılır. “Şu Köyceğiz Yolları”nda bir gönül ilişkisi türküleştirelmıştır. Ailelerden gizli olarak masum öpücüklerle yaşanmaya çalışılan bu aşk ilişkisi henüz toplumsal onay almamıştır. Bu kaçamak ilişki, pek çok yöre türküsünün aksine bu türküye neşeli bir ton ve hareketli bir ritim ekleyebilmiştir.

“Yüce Dağ Başında Bir Koyun Meler”de olanaksız bir aşkın erkek özne tarafından ifade edildiğini görürüz. Sevilen kadının önce bekâr olarak sunulmasına karşılık türkünün sonunda söylemin yönünün “gelin”e çevrilmesiyle bu aşkın imkânsızlığını anlarız. Ayrıca bu türkü çoban yaşamına değinmesiyle diğerlerinden ayrılmaktadır. “Yayla Yollarında Galdım Yalınız” türküsünün dış çerçevesinde bir önekinde benzer şekilde yayla, koru kavramları üzerinden çoban hayatı verilir. Bunun ardından erkek öznenin “ak kız”a sevgisi ifade edilir. Kızın güzelliği boy ve huy üzerinden betimlenir. “Ben Susadım Sular İsterim” adlı Ula türküsünde dere, sular, yaylalar, orman, keklik gibi kavram-

lar üzerinden pastoral bir resim çizildikten sonra konu sevdaya getirilir. Türkü erkek ağzından ifade edilmiştir, sevda henüz kavuşulamayan kadın sevgiliye yöneltilmiştir. “Yörük Yaylası” erkek sevdasını anlatan bir türkü olmakla beraber kimi kavramlar üzerinden bir çoban hayatını da dairesi içine alır. Bu kısa türküde çakır gözlü bir kadın sevgiliye yöneltilen bir sevgi söz konusudur.

“Sarıca’da Buğday Danesin” adlı Fethiye türküsünde ise erkek özne sevgilisini betimler. Suna boylu ve gül sineli oluş, bu resimde öne çıkan ayrıntılardır. Burada altını çizmeyi istediğimiz bir kullanım, sevgilinin suna boylu olarak takdim edilmesidir. Zira bu eğretilen tarihi Karacaoğlan’a kadar uzanmaktadır. Türküde erkek öznenin, sevdiği kadının sevdası uğruna uşak olmayı bile kabul etmesi, duymaya alışık olmadığımız bir söylemdir.

“Demirciler Demir Döver”de yine erkek özne sevdiği kızın betimlemesini yapar. Bu betimlemede öne çıkan özellikler ahu gözler, fidan boy, canfes şalvar ve sevgilinin yaşının küçük olmasıdır. Bu örnekte halk şiirinde çokça karşılaştığımız turna metaforu yer alır. Kadın sevgiliye işaret edilerek onun yerine turna kavramı ikame edilmiştir. Delikanlının gönlüne kendiliğinden giren kız, -belki merhametsizliğinden ötürü- yöremizde alışık olduğumuz bir ifadeyle gâvur kızı olarak nitelendirilir. Bu elbette mecazi bir ifade ediş biçimidir.

“İrmeden Gel İrmeden” adlı Bodrum türküsü, yine diğerlerinde rastladığımız gibi erkek öznenin sevilen kadına yönelik söylemiyle oluşturulmuştur. Bu folklorik türünde öznenin, seslendiği kızla evlenmek konusunda kararlılığı olduğu, gerekirse bunun için şiddet uygulayabileceği vurgulanır. Bunun yanı sıra deniz yaşamı türkünün içine sızmış durumdadır. Benzer şekilde “Bağlamam Var Üç Telli” de zorba erkek özne tarafından söylemleştirilir. Yörük kızına âşık olan özne, onun evlenmesi üzerine onun evini basmayı düşünür.

“Mendil Serdim Urgana” türküsünde erkek öznenin aşkı ifade edilir. Sevilen kadın ela gözleriyle öne çıkar. Erkeğin onunla buluşmak ve herkeslerden ona dair bir şeyler öğrenmek isteği iletilir. Türkü “keklik olma” motifiyle dik-kati çeker. Bu motif mitolojideki Zeus’un güvercin olup aldatarak dünyadaki bir kadınla birlikte olması anekdotunu anımsatır.

“Köprünün Altı Testi”de ise yine erkek özne Fatma’ya seslenir. Kadın sevgili ipek şalvarı, orta boyu, sürmeli gözleri, kıvrak beliyle betimlenir. Türküden anlaşıldığı kadarıyla özne tarafından sevilen Fatma, bu sevgiye karşılık vermeyip evlenmiştir. Şimdi de erkek öznenin, onun mutsuzluğu için beddua etmekten başka çaresi kalmamıştır.

“Beşparmak’tan İnmem Ben” ilginç bir şekilde kadın ağzından söylenmiş bir türküdür. Burada kadın öznenin, yörenin kültürüne uygun biçimde dağda olması ve mavzerden söz etmesi türküyü erkek söylemine yaklaştırır. Bu örnekte kadın âşığı; el oğluna kanması, evli bir erkeği sevmesi ve bunu sonradan fark etmesi verilir. Bir öncekine benzer biçimde “Al Yazmam Dalda Kaldı” kadın ağzıyla düzenlenmiş bir başka türküdür. Sevilen erkeğin sarhoşluğu, sözünde durmazlığı verilmiş, bununla birlikte yine de ondan vazgeçilememiştir. “Hüseyin’im Geliyor” türküsünde yine kadın öznenin söylemiyle karşılaşırız. Kadın gözüyle “şeker bal” yanak üzerinden erkek güzelliği betimlenir. Sevilen erkeğin aşkla beklenmesi söz konusudur.

Türkülerde Deniz

Turizm olgusundan önce Ege ve Muğla insanının denize sırtını döndüğü eleştirisi yapılmış olsa da seçilen türküler bu önyargıyı doğrular gözükmemektedir. Bu halk ürünlerinde deniz kavram alanı içine giren pek çok öge ve motifin yer aldığı saptanmıştır. Türkünün içeriğine de bağlı olmak üzere deniz, yalı, güverte, kayık, yelken, tekne, balık, denize dalmak, deniz üstü, deniz dibi kavramları karşımıza çıkmaktadır. Örneğin “Deniz Üstü Köpürür” türküsünde -Halikarnas

Balıkçısı'nda olduğu gibi ayrıntılı olmasa da- genel hatlarıyla deniz yaşamı verilir. "Gemiler Posta Posta"da yine kaba hatlarıyla deniz olgusuyla karşılaşırız.

Sonuç Gözlemleri

Tolga Çandar Muğla türkülerini seslendirirken genellikle otantik özelliklerine sadık kalmış, bağlamayı merkeze almakla birlikte asma davul ve zurnaya da yer verebilmiştir. Yine aynı bağlamda değerlendirilebilecek bir başka husus, kimi sözlerin Muğla ağzının özelliklerine uygun biçimde telaffuz edilmiş olduğudur. Bu da türkülerin yerelliğini dinleyene bir daha anımsatan önemli bir ayrıntıdır. Türkülerin seslendirilmesinde yörenin geleneğine uygun olarak dik, boyun eğmeyen bir zeybek edası yeğlenmiştir. Aşk izleğini içeren kimi türkülerde bu tonun yumuşadığı ve lirik bir karakter kazandığı gözlenir.

Muğla türkülerinin genelinde gözlemlediğimiz bir özellik, ister ağır ister hızlı tempoda çalınsin bu anonim ürünlere çoğunlukla acı, hüznü bir tonun hâkim olduğudur. Özellikle zurnaların solo yaptığı türkülerde hüznü katmerlenir. Ve bu acı ton, Çandar'ın genizden kopup gelen sesi ve kendine özgü yorumuyla başarılı şekilde dinleyenlere aktarılır.

Bu türkülerde Muğla yöresinin kimi kültürel motiflerinin yansıdığını görürüz. Bunlardan demirciler, düğün, dama oyunu, ormancılar, orman, çobanlık, ekin biçme, dağlar, rakı, zeybek, basma, saz, buğday, oduncular, şalvar, yosma, yörükler, mendil, bohça, çevre, at örgeleri ilimizin temel özelliklerini sergilemeleri bakımından önemlidir. Böylece dünyamız ve karakterimiz, yine bizim olan türkülerde sahici biçimde aktarılmış gözükmektedir.

*Bu araştırma boyunca dikkatimizi çeken bir olgu, Tolga Çandar'ın 2002 ve 2003'te art arda çıkardığı albümlere kadar Muğla türkülerinin sistemli bir

şekilde bir araya getirilip seslendirilmemiş olduğudur. İyi ki bunca türkümüz ciddi bir çabanın sonucu olarak ve özgün yapılarına zarar verilmeden yorumlanabilmiştir. Böylece albümde bir araya getirilen ortak kültürel mirasımız sanatçı sayesinde doğru ve otantik bir şekilde gelecek kuşaklara aktarılmış bulunuyor. Bu değerli çalışmasından ötürü bu toprağın çocuğu olan Tolga Çandar’a minnettarlığımız büyüktür. Umarım, bu bildiri de teşekkür yolunda atılmış alçakgönüllü bir adım sayılır.

Oktay Yivli

1964’te Milas’ta doğdu. İlk ve orta öğrenimini aynı şehirde tamamladı. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünü bitirdi. Millî Savunma Bakanlığı ve Millî Eğitim Bakanlığında edebiyat öğretmeni olarak çalıştı. Günce Yayınevini kurarak bir süre eğitim yazarlığı ve yayın yönetmenliği yaptı (1996-2001). Eskişehir Osmangazi Üniversitesinde misafir öğretim görevlisi olarak derslere girdi (2002-2008). Ürdün Üniversitesi Yabancı Diller Fakültesi Türk Dili Bölümünde kurucu öğretim üyesi olarak çalıştı (2009-2012). Nevşehir Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde öğretim üyesi olarak görev yaptı (2012-2015). Hâlen Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümünde doçent unvanıyla çalışmaktadır.

“Ahmet Muhip Dıranas’ın Şiiri” adlı teziyle yüksek lisansını, “Alev Alatlı’nın Romancılığı” adlı teziyle doktorasını tamamladı. Genç Esintiler (1981), İlkyaz (1992-1994), Edebiyat Güncesi (1995-2000) dergilerinin kuruculuğunu ve yayın yönetmenliğini yaptı. Beşparmak, İlkyaz, Eflatun, Millî Kültür, Türk Dili, Çağdaş Türk Dili, Dil dergisi, Edebiyat Güncesi, Hayat, Çağrı, Yeni Defne, Şiir Defteri, Şiir Ülkesi, Erdem, Folklor Edebiyat gibi dergilerde şiir, deneme ve makaleleri yayımlandı.

Kimi kitapları şunlardır: şiir: Bir Beyaz Düş (1991), Yaşamak Eski Bir Alışkanlıktır (1993), Gece ve Ölüm (1995), Geceleyn Şehirler Birbirine Benzer (1998), En Gerçek Yanıdır Bir Rüyanın Aşk (2007). inceleme: Metin Eloğlu’nun Şiiri (2011, 2013), Alev Alatlı’nın Romancılığı (2013). *Cemil Süleyman’ın Öyküleri*(2013), *Kısa Öyküde Yöntem* (2015). ders kitabı: Türkçe Hazırlık (1995, 1999), Edebî Metinler 1-2-3 (1995-2000), Türk Edebiyatı Tarihi (1996-2000).

Kaynakça

Deveci, Ümral (2007). *Deniz Üstü Köpürür: Muğla Türküleri ve Hikâyeleri-Tasnif ve İnceleme*. Muğla: Muğla İl Kültür Müdürlüğü Yayınları.

Kaya, Doğan (2004). "Muğla Türküleri". *Muğla Kitabı*. Haz. Ali Abbas Çınar. İzmir. s. 347-357.

Önal, Mehmet Naci (Temmuz 2014). «Türk Halk Kültüründe Efe». *Acta Turcica*. 2: 1-30.

Uslu, Mehmet (1978). *Bodrum Türküleri, Mânileri, Tekerlemeleri ve Marşlar*. Bodrum: Bodrum Belediyesi Yayınları.

<http://www.bodrubaglari.com> (13.07.2016)

<http://mugla-yoresi-turkuleri.sarkilari.gen.tr> (13.07.2016)

<https://www.nomorelyrics.net/tr> (11.07.2016)

<http://sarki.alternatifim.com> (13.07.2016)

<https://www.sarkisozleri.bbs.tr> (13.07.2016)

<http://www.sarkisozum.gen.tr> (12.07.2016)

<http://sendeyim.net/turku-sozleri/mugla-yoresi-turku-sozleri> (11.07.2016)

<http://www.turkucu.net> (13.07.2016)

<https://www.turkudostlari.net> (13.07.2016)

<http://www.turkuler.com> (13.07.2016)

<http://www.turkuyurdu.com> (13.07.2016)